

Kazatel: Josef Hurta

Písňe: 46, 334, 684, 689

Čtení: J 15, 12 – 17

Text: J 21, 15 – 19 *Když pak pojedli, zeptal se Ježíš Šimona Petra: "Šimone, synu Janův, miluješ mne víc než ti zde?" Odpověděl mu: "Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád." Řekl mu: "Pas mé beránky." Zeptal se ho podruhé: "Šimone, synu Janův, miluješ mne?" Odpověděl: "Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád." Řekl mu: "Buď pastýřem mých ovcí!" Zeptal se ho potřetí: "Šimone, synu Janův, máš mne rád?" Petr se zarmoutil nad tím, že se ho potřetí zeptal, má-li ho rád. Odpověděl mu: "Pane, ty víš všechno, ty víš také, že tě mám rád." Ježíš mu řekl: "Pas mé ovce! Amen, amen, pravím tobě, když jsi byl mladší, sám ses přepásával a chodil jsi, kam jsi chtěl; ale až zestárneš, vztáhneš ruce a jiný tě přepáše a povede, kam nechceš." To řekl, aby mu naznačil, jakou smrtí oslaví Boha. A po těch slovech dodal: "Následuj mne!"*

Na úvod se v myšlenkách vrátíme ještě k předvelikonočním událostem Ježíšova příběhu, kde vidíme Šimona Petra jako sebevědomého a svému Mistru oddaného učedníka, který před Ježíšem vyznává: „Svůj život za tebe položím!“. A potom ho třikrát zapřel.

Nyní, po Velikonocích se Petr setkává se vzkříšeným Kristem u Galilejského jezera. Je to zvláštní scéna, při níž se moc nemluví. Učedníci poznávají Ježíše podle jeho činů. Znovu s ním zažívají zázračný rybolov, znovu s ním jedí chléb a rybu. Ale nikdo se neodvažuje zeptat: „Kdo jsi?“ Se vzkříšeným Ježíšem bude vždycky trochu potíže, protože jeho takřkajíc „vzkříšená verze“ prostě zůstává tajemstvím. Všichni bychom to chtěli mít nejlépe exaktně potvrzeno, že je to on, ten, který byl ukřižován. Ale ani učedníci to nevysloví explicitně. Podle evangelisty Jana to prostě „vědí“. A jen tak mlčky s ním sdílejí onen zvláštní ranní piknik na břehu jezera.

Učedník Petr má však ještě jeden důvod k mlčení. Uvědomuje si, že Ježíše zklamal, když ho třikrát zapřel. Bojí se, že ztratil u Ježíše důvěru. Možná se mu bojí i jen podívat do očí. Šimon se v myšlenkách asi stále vrací ke svému selhání. Odpustil mu Ježíš? To je otázka, která tu stále visí ve vzduchu. Ale Petr má strach ji otevřít. A tak to musí udělat Ježíš.

Když pojedli, zeptal se Ježíš Šimona Petra: „Šimone, synu Janův, miluješ mne víc než ti zde?“ Tak, a je to tady. Možná znáte ty chvíle, kdy se stane to, čeho se nejvíc obáváte. V té chvíli vás poleje studený pot, zatmí se vám před očima a zalapáte po dechu. Na druhou stranu je to vlastně vysvobození, když někdo za vás rozčísne situaci, otevře obávané téma, udělá ten první krok. I zde Ježíš vychází Petrovi naproti.

„Šimone, synu Janův.“ V této chvíli Ježíš neříká Simonovi Petře - Skálo. Pouze „synu Janův“. Miluješ mne víc než ti zde? Je to zjevná narážka na Petrovo sebevědomé vyznání: „Kdyby všichni od tebe odpadli, já nikdy ne!“ Šimon se sklopeným zrakem odpovídá: „Ano, Pane, ty víš, že tě mám rád.“ Už neříká, že by ho měl rád více než druzí. Ale rád ho má. Teď by však mohla od Ježíše následovat jedovatá poznámka, proč ho tedy Petr třikrát zapřel. Ale k Petrovu překvapení, Ježíš řekne něco jiného a naprosto nečekáného: „Pas mé beránky.“

Ptáme se, jak může Ježíš svěřit pastýřskou službu někomu, kdo zapřel svého Pána, a dokonce třikrát! Bratři a sestry, právě proto! Právě proto, že Petr zklamal, může být pastýřem Božího stáda. Jen takový člověk, který má zkušenost vlastního selhání, může rozumět těm, kteří selhávají a potřebují pomoc. To je důležité poznání pro všechny, kdo by chtěli druhé pastorovat, koučovat, vést. Hrát si na hrdinu v roli vůdce je velice nebezpečné. Ten, kdo se pokládá za bezchybného a dokonalého, není dobrý pastýř. Takový člověk má zpravidla na lidi vysoké nároky a nemá pochopení pro lidskou slabost. Neumí být milosrdný, kdo neprožil milosrdenství. A tak právě proto Ježíš pověřuje zrovna Petra úkolem: „Pas mé beránky.“ A já si na tom uvědomuji, že ti, kterým říkáme duchovní pastýři, nejsou lidé nějak lepší nebo vzornější. Jsou to lidé slabí, chybní, zranitelní. Jsou stejní jako ti, kteří jejich pomoc vyhledávají. A myslím, že tak je to dobře.

Když čtu ten text, tak přemýšlím hlavně nad tou Ježíšovou otázkou: „Šimone, miluješ mne?“ Je to poněkud zarážející otázka. Kdyby se ptal: věříš ve mně? Nebo: Následuješ mě? Uznáváš mě? Tak bych to chápal. To by bylo jaksi přirozenější. Ale když se chlap chlapa zeptá: „Miluješ mě?“ tak nám to zní zvláštně. Ale ono by v případě Ježíšově znělo stejně tak divně, i kdyby se na totéž zeptal třeba Marie Magdalény nebo jiné ženy. Takže je třeba se ptát, jakou lásku zde Ježíš myslí.

Řečtina má totiž pro lásku několik pojmů. Např. *storgé* znamená prostou náklonnost nebo příbuzenskou lásku. *Erós* znamená lásku, která po něčem touží. *Fília* je vzájemná láska mezi přáteli; a nakonec *agapé*, (latinsky *caritas*), láska pečující, obětující se. Jedná se o nejušlechtlejší podobu lásky, lásky Boží k člověku i lásky člověka k Bohu. Ty první dva pojmy, *storgé* a *erós*, v textu nenajdeme. Zato *fília* a *agapé* jsou termíny, s nimiž si evangelista Jan právě na tomto místě významně pohraje.

Ježíš, jakoby navazoval na Petrovo vyznání lásky, že za něj položí svůj život, nasadí svou první otázkou hodně vysokou laťku, když se ptá: Šimone, miluješ mne více než tito? (Zde je právě užito slovo *agapé* – dokonalá láska.) Ale Petr, po své trpké zkušenosti pokorně vyzná: „Pane, ty víš, že tě mám (aspoň) rád. (A Petr užije výrazu *filio*). Při druhé otázce tedy Ježíš poněkud sníží nárok a zeptá se jen: Miluješ mne? (opět *agapé*). A Petr odpoví stejně jako předtím slovem *filio*. Při poslední otázce pak Ježíš sestoupí až na Petrovu rovinu a použije *filio* také: Šimone, synu Janův, máš mě rád? Tedy – jsi můj přítel? To Petra zarmoutilo. Možná ani ne tak proto, že se Ježíš ptá už potřetí, jako spíše to, že potřetí musel Ježíš kvůli Petrovi slevit z požadavku té dokonalé lásky *agapé* až na pouhou *filio*. Tedy pouhé přátelství. A Petr si uvědomuje, že ten sebejistý neohrožený učedník je ten tam. Ale rozhodně stojí aspoň o to, být Ježíšovým přítelem.

Tato zkušenost Petra posunula v životě o kus dál. Možná je mu líto, že jeho láska ke Kristu nedosahuje takových duchovních výšin, jak si prve myslel. Ale Ježíš mu teď naznačí, že není všem dnům konec. Jeho láska ještě může růst a poroste. Ale zároveň s tím naznačuje, že ta vrcholná láska *agapé*, může mít podobu, která není moc lákavá a není to vlastně něco, po čem by člověk toužil. „Když jsi byl mladší“ říká Ježíš Petrovi, „sám ses přepásával a chodil jsi, kam jsi chtěl.“ To je láska, která si plní své touhy a představy. Ale obětující se láska ke Kristu přivede Petra do situace, která mu nebude příjemná: „Až zestárneš, až zmoudříš, až povyrosteš v lásce, vztáhneš ruce a jiný tě přepáše a povede, kam nechceš.“ To řekl, aby mu naznačil, jakou smrtí oslaví Boha. A po těch slovech dodal: "Následuj mne!"

Následovat Krista znamená růst v lásce a oběti. Od obyčejného přátelství až po obětující se lásku. Víra v Boha není nějaká záliba, která člověka nic nestojí či dokonce, která člověku přináší stálý zisk. Následovat Krista znamená také obětovat se pro Boží věc a pro své bližní. V dnešní době (a vlastně odnepaměti) je v oblíbě spíše takové náboženství, které člověku přináší nějaký prospěch, přináší mu tělesný i duchovní zisk, zdraví, pozitivní energii, pokoj v duši atd. Tímto směrem jdou např. různá esoterická náboženství tedy něco jako spirituální fitness. Ale následování Krista v sobě zahrnuje i nepopulární cestu sebezapření, odříkání a oběti.

My ze světa známe i takové sebeobětování, které není výrazem lásky, ale projevem fanatické víry – např. víry v posmrtnou odměnu – když svou sebeobětí zahubím co nejvíce nevěřících. Následovat Krista ale znamená obětovat se proto, aby druhí měli život. Takto se obětují ti, kdo nějakým způsobem lidské životy zachraňují, ne ti, kdo je maří. Krista následují ti, kdo napomáhají životu, kdo životy chrání, kdo vedou druhé k dobrému životu a jeho pravým hodnotám, kdo podpírají slabé, povzbuzují malomyslné a přijímají hříšné. A nejlépe to pravděpodobně budou dělat lidé, kteří s pokorou přijímají i své vlastní slabosti, křehkosti a nedokonalosti. Kteří mají zkušenost vlastního selhání a mají tak porozumění pro selhání a pochybení druhých.

Vzkříšený Kristus tak přichází i k nám a jeho první otázka není, zda je pro nás uvěřitelné jeho vzkříšení, ale zda ho máme rádi. Protože to je shrnutí víry už ve Starém zákoně: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí a miluj svého bližního jako sám sebe.“ Je pravda, že křesťané se obvykle označují za věřící v Boha. Ale možná by bylo lépe říkat „milující Boha“. Ne, že bychom se měli povyšovat a prohlašovat o sobě jako Petr, že milujeme Boha víc než druhí. Ono někdy stačí věřit, že Bůh není náš nepřítel. A že je na naší straně. Už jen to je velká věc. Že Bůh se k nám zná. A taky že my se známe k němu. Ježíš to vyjádřil velice hezky, když řekl: „Nazval jsem vás přáteli, neboť jsem vám dal poznat všechno, co jsem slyšel od svého Otce.“

Modlitba: *Pane Ježíši, máme z toho radost, že nás zahrnuješ mezi své přátele. Moc si toho vážíme. Taky tě máme rádi.*

Přímlovná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, úkolem tvé církve je modlit se za tento svět a přinášet lidem radost. Kéž to děláme právě v této době, kdy je ve světě tak málo radosti, lásky a porozumění. Kéž je na tvé církvi vidět, že křesťané jsou lidé přátelští, radostní, chápající a soucitní. Ve svých modlitbách ti přinášíme své blízké, abys je opatroval a chránil. Myslíme i na lidi, kteří jsou sami, prosíme za ty, kteří se trápí, ať už nad tím, co zlého zažili nebo v čem sami selhali. Prosíme za ty, kteří jako učedník Petr někoho zklamali nebo jsou sami zklamaní a rádi by znovu žili naplno, osvobození od své minulosti. Prosíme za ty, kteří si nevěří. Prosíme za ty, kdo se bojí budoucnosti. Předkládáme ti své bližní, kteří si k Bohu teprve hledají cestu. Pane, ty každého nějakým způsobem doprovázíš a sleduješ jeho kroky. Prosíme, veď každého z nás a uč nás tě poznávat v tomto světě, kde jsi lidským očím neviditelný. Kéž vnímáme blízkost tvého království navzdory různým lidským vládcům, navzdory mocnostem, které zdánlivě ovládají světové dění. My však vyznáváme, že ty jsi Král králů a Pán pánů a tobě nic se nevykne z rukou. Amen.*